Христо Смирненски

Редки-ценни

Е.Х.Ч.Т.С. 2099/91

ВЪЗПОМЕНАТЕЛЕН ЛИСТ

ПРОЛЕТАРИ ВСИЧКИ СВЕТИ, СЪЕДИНЕТЕ СЕ! ** СОФИЯ, 30 ЮНИ 1946 ГОД. ** ЦЕНА 15 ЛЕВА

СЪТРУДНИЧАТ: ТОДОР ПАВЛОВ, АЛ. ЛИКОВ, АНГЕЛ ТОДОРОВ, ВСЕН БОСЕВ, ВАЛ. АРСЕНИЕВ, В. ПЕКУРУШЕВ, ВЕСЕЛИН ГЕОРГИЕВ, Г. КАРАСЛАВОВ, Д. Б. МИТОВ, ИВ. МЕШЕКОВ, ИВ. РУЖ., КРУМ ЮЛИЯНОВ, ДЯЛЯР МАРТИНОВ, ЛЯМЯР, ЮЖКО НЕВОЛИН, Н. ИЗМИРЛИЕВА, Н. КОНДАРЕВ, Н. ЛИПЧ, Н. СТАЙКОВ, П. БУЙОЛИЕВ, П. ЗАРЕВ, П. МАТЕЕВ, СТ. КАРАКОСТОВ, СТ. СТАНЧЕВ, Т. ИЗМИРЛИЕВ. — ИЗКЛЮЧИТЕЛНА СЪТРУДНИЧЕСТВО ОТ Г. БАКАЛОВ, А. СТРАШИМИРОВ, Д-Р Н. ГЕНОВСКИ, Д. БРКТАНОВ, Т. СЛИОДУНОВ. — ИЗ ТВОРЧЕСТВОТО НА СМИРНЕНСКИ. — ИЛЮСТРАЦИИ ОТ П. ГЕОРГИЕВ, АЛ. ЖЕЖОВ И АЛ. СТАЙКОВ

Академик ТОДОР ПАВЛОВ
РЕГЕНТ НА БЪЛГАРИЯ

НАРОДНО ЗНАМЕ И БОЙНА ТРЪБА

Христо Смирненски беше рядка личност и необикновено поетическо дарование. Тих и скромен, всецяло предан на великото народно революционно дело, тайна естетическа натура и мъжественa воля за борба и подвиг — това беше, с никоя дума, личността на Смирненски, които по-рядко пъти не случайно можа да ни остави онова изумително красиво и същевременно бойно идеологическо наследство, какъвто ние имаме сега в лицето на неговата поезия.

Още като юноша, след неголеми знаци, Смирненски се определи силно си съдбата на страната на своите страдащи и борещи се „бледолики братя". Още като юноша в до самата си смърт той не престана да съчувствува на всички народни движения и борби за национална свобода, за демокрация, за социална правда и за новата социалистическа култура, която по самото си същество той си я представляваше като народна, а не като инсалата кастова култура.

Тъкмо поради всичко това Смирненски, който се оформи и си остана докрай най-пряко пролетарски поет на нашата епоха, съдбоносно ощ прижиле и особено след смъртта си стана всенародно приятелят и всеобщо любимият наш *народен* поет. И тъкмо поради тоа поезията на Христо Смирненски *беше знаме* и същевременно бойна тръба на нашите славни партизани и на цялото работническо и всенародно съротивително движение до и на 9-и септември. И тамъ автора от 9 септември насам интересът към неговата поезия нарасна във всички народни слоеве до небивали размери, като взе да догонва даже влиянието на Ботевата поезия, за която никой от нас вече не може да каже, че тя е била чисто лично Ботево дело, а всеки е смятал, всеки е чувствувал като висша манифестация на нашия народностен революционен дух и гений.

Христо Смирненски като поет беше пъ-рвокласен реалист, но неговият реализъм се съчетаваше с ярка романтика и по тоа личи рязко се отличаваше от писмения и песнетворчески материализъм, в също и от стария тип критически реализъм. В лицето на поезията на Смирненски ние ла вярви тъй имахме поезия, кою то, като беше стопроцентно идейно бореческа, същевременно беше и стопроцентно художествена. Христо Смирненски със самото свое творчество разби на пух и прах всички реакционни бръщолевения против обществено-идейно устремения на изкуство и всички апологии на чистото „изкуство за изкуството". И тъкмо затова той си навлече органическата омраза на злоторожните и на всички реакционни кретени и нездуги, които се опитаха, опитват се и сега да отрекат художествената стойност на неговата поезия, като я сведат до чиста и грубя публицистика.

Христо Смирненски беше пеец на героичното, на тогавашния възход на пролетарската класа, на всички потискани нации и всички страдащи, като се почне от „Ехаменъ *Спартак*" и се свърши с „Ехаменъ *Спартак*, т. е. с Великата руска октомврийска революция, чрез кой от нашите поети до и след Смирненски не е дал такива великодушни, пълни с мисъл, революционно чувствени и музикални и ритмика обтяо и музика на героичния и героизъм на народните бунтове и герои, Смирненски, редки са поети у нас и в чужбина, които така органически да съразвят общото, героичното и революционното с личното, интимнопоетично и лиричното, както това виждаме у Смирненски. В това отношение той може да се сравни само с Ботев у нас.

Христо Смирненски, както в лирическите си работи, така и в своите белетристика и особено в сатирическите си епиграми и други подобни произведения съкрушително разобличаваше патриотарите, гешефтарите, тилоните герои, полинейшината и мъжарлъка и възтиваше с ръгор и с рязка убедителност истинския патриотизъм, който у него бе органически съчетан с великия интернационализъм. Любовта му към своя собствен народ никога не му попречи да обича всички поробени и борещи се за свобода, демокрация и нова култура народи, в това число и на първо място народите на СССР, начело с великия руски народ — Северния Спартак. Иной от нашите поети и до днес не е дошъл така новата революционна, патриотична и интернационална Москва, както това направи Христо Смирненски в редица свои стихотворения и особено в знаменитото си стихотворение „Москва", гдето той е нарекъл „сърце от разпрени метал", „звезда на новия времена" и „кулман от пламнали душе". И заповя, нечувано горещо умолчето и посъдливо стихотворения на сонрата „Да бъде денят" не оставяе с дъбоково впечатление, че Смирненски говори за едни неща, дела, които е българско, но същевременно и интернационален; че той говори за мобилизацията и организацията на народните черноработнически властове — сиал не само у нас, но и по целия свят, чистувайки ги като огромна кулминчеа и съзирвемено дъбоко разумна и творческа сила, които руши старото не от проста любов към рушенето, а с чувството на любов и лъч на великото национално и всечовешко творчество. Христо Смирненски, въ-преки тренката на нашата партия пръ-ез время на Владайските събития и въпреки положението си на поет от Военното училище, можа с пролетарско-революционната си интуиция да почувствува положителното в тия събития и заяве да се опита да ги уясноеви в своите писания. Същевременно Смирненски се провяи като незамеиен сатирик по время на задушите борби срещу погромщината на България за съдянето на Радославови и на всички катастрофалии начело с Кобургската династия, срещу Кръстю Кюркенски, Андрей Ляпчев и т. н. Разбира се, той плати изкупа дан на полемическите си увлечения, като втавуча сис' съдбата остната и безпощадности и такина обществеиоцъ, които, всъщност, още тогава, а особено днес, в такой голяма степе не можеще да бъдат поставени на една ръка с Кръстю Кюркенски, Андрей Ляпчев и др.

С любовта си към народа, кръ-ви и пропитъ и културата, с неизбадимата вяра в победата на народните революционни движения и с ненадмелия свят, с готовността си за надвеики жертви и подвизи пред олтара на свободата и на мъжественото, с непостигнатото и до днес художественото майсторство, органично съчетано с най-прогресивната идеиост, със силната велика обществена цел, за чъ' своята редко революционна романтика Христо Смирненски ни оставя едно поетическо наследство, което може да се равни само с онова на Ботева и което същевременно може да ни обясни защо и до ден днешен той си остава, от елна страна, любимец на народните маси и, от друга страна, пределна точка на всичко реакционно и мракобесническо у нас.

(Следва на 2 стр.)

ГОДИШНИНА НА СМИРНЕНСКИ

Годишнина, но тя не е такава —
с „любовен" пред нищой вина,
вдъхя се той борбата величава —
не чаки почени за упокой.

Делата борчески различни бивал —
със' мъ' или със' словотоците
и никога борецът не почина —
живот вечно в своите дела.

О, ний е Смирненски, — че пламнене
стигнт му — тъгне още като гръм!
И, като жетел клас, в душите зрене,
и крепъ е, като гранитен към.

Тъй пее вирата ну в свободата.
Сказеа е тъй духът му възнисен.
Тъй мощно-тъжа стихът му е, когато
ечи с разбунен вик: „Да бъде ден!"

И зойде ден! Червени ескадрони
по стефрата стен летяха пан.
И с „Ваикал" мен' поведе милиони,
в Берлин победно връхата Спартак.

И сечките на Нохан, Роза, Либкнехт —
въмеодие велико осени, —
че дойде ден най-после — да поникне
зъ'ното, в подзвинте що тъ'лим.

Каква годишнина! По-жив той днес е,
защото с бъдинната се вечна, —
към нея песнта му се поисе,
устата му когато замъчва.

И ето — ти си между нас, другарю, —
сред борческите наши редове —
в свободната ни майчица България,
които свой любим те сни зове.

И вик — не морни робя и робини,
в боен тръдж стиг напреа въ'ви, —
въ'ят — из фабрики, села и мини —
борците, що тъ с песен възхвали.

Тоа годишнината твоя значи:
че Смирненски в сърцата ни е жив, —
и с нас към новите победи крачи —
към въмечтаения живот красив.

ПАНТЕЛЕЙ МАТЕЕВ